

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษานี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) โดยศึกษาความต้องการ สวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ เพื่อจัดทำและนำเสนอยุทธศาสตร์ในการจัดสวัสดิการสังคมของ ผู้สูงอายุในพื้นที่เทศบาลตำบลรัษฎา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา การดำเนินการวิจัยได้ ดำเนินการเป็นไปตามขั้นตอนและรายละเอียด ดังนี้

1. ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล
7. การนำเสนอผลการวิจัย
8. การจัดทำแนวทางการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยเป็น 7 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ศึกษาข้อมูลเบื้องต้น

ผู้วิจัยศึกษา หลักการแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการของผู้สูงอายุ เพื่อจัดทำ และนำเสนอยุทธศาสตร์ในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ โดยสำรวจข้อมูลจากผู้สูงอายุที่ อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลรัษฎา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้ข้อมูลในการกำหนดเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย

2. สร้างและพัฒนาเครื่องมือวิจัย

ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถาม โดยกำหนดกรอบของแบบสอบถามตามโครงสร้างด้านเนื้อหา คือ ความต้องการของผู้สูงอายุ กับแนวทางในการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ ของผู้สูงอายุที่อาศัย อยู่เขตเทศบาลตำบลรัษฎา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้แก่ การวางแผน การดำเนินกิจกรรม การตรวจสอบ การติดตามประเมินผล และการนำผลการประเมินนำไปจัดทำยุทธศาสตร์การจัด สวัสดิการผู้สูงอายุ

3. การตรวจสอบเครื่องมือ

ผู้วิจัยขอให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความตรงของเนื้อหา ความถูกต้องตามหลักวิชาการ ความสอดคล้องกันของข้อคำถาม ตลอดจนภาษาที่ใช้ อันเป็นการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) เพื่อให้ได้เครื่องมือที่มีความตรงตามกรอบแนวคิดในการวิจัย

4. ทดลองใช้เครื่องมือ

ผู้วิจัยทดลองใช้เครื่องมือกับผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลมหาพราหมณ์ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบเจาะจง จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบสอบถามแล้วนำมาปรึกษากับกรรมการควบคุมเพื่อปรับปรุงเป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์

5. เก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลอรุณนิคม อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 100 คน ดังนี้ ตำบลท่าช้าง จำนวน 57 คน ตำบลพระนอน จำนวน 28 คน และตำบลสามไถ 15 คน

6. วิเคราะห์ข้อมูลและรายงานผล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการรวบรวม มาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป และทำการแปลผล สรุปผล อภิปรายผล และจัดทำเป็นรายงานผลการวิจัย

7. จัดทำแนวทางการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้สรุปและอภิปรายผล ดำเนินการนำเสนอเข้าแผนดำเนินการเพื่อขออนุมัติจัดทำโครงการที่เกี่ยวข้องต่อไป

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลอรุณนิคม อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 1,390 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลอรุณนิคม อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 100 คน โดยการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ราชละเอียด ดังนี้

2.1 ตำบลท่าช้างมีผู้สูงอายุ 790 คน ตอบแบบสอบถาม 57 คน

2.2 ตำบลพระนอนมีผู้สูงอายุ 386 คน ตอบแบบสอบถาม 28 คน

2.3 ตำบลสามไถ มีผู้สูงอายุ 214 คน ตอบแบบสอบถาม 15 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check list) จำนวน 14 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับระดับความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุและแนวทางในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scales) จำนวน 35 ข้อ โดยกำหนดเป็น 5 ระดับ เริ่มจากการปฏิบัติมากที่สุดไปจนถึงน้อยที่สุด ดังนี้

- 5 หมายถึง ผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลรัษฎา มีความต้องการที่จะได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุมากที่สุด หรือตั้งแต่ร้อยละ 80
- 4 หมายถึง ผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลรัษฎา มีความต้องการที่จะได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุมาก หรือร้อยละ 70 – 79
- 3 หมายถึง ผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลรัษฎา มีความต้องการที่จะได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุปานกลาง หรือร้อยละ 60 – 69
- 2 หมายถึง ผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลรัษฎา มีความต้องการที่จะได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุน้อย หรือร้อยละ 50 -59
- 1 หมายถึง ผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลรัษฎา มีความต้องการที่จะได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุน้อยที่สุด ต่ำกว่าหรือร้อยละ 50

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามกรอกข้อมูลความต้องการอื่นๆ นอกเหนือจากที่จากตอนที่ 2

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือ ตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาหลักการ ทฤษฎี จากเอกสาร ตำรา บทความทางวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดโครงสร้างเนื้อหา ภายใต้นามปรึกษาของอาจารย์ควบคุมการค้นคว้าอิสระ

2. นำข้อมูลจากการศึกษาในข้อ 1 มาสร้างแบบสอบถาม แล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม

3. นำแบบสอบถามให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน ตรวจสอบความถูกต้องตามหลักวิชาการ ความสอดคล้องกันของข้อคำถาม ตลอดจนภาษาที่ใช้ อันเป็นการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Index of Item-Objective Congruence : IOC)

4. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ ปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อแก้ไขปรับปรุงอีกครั้งหนึ่ง

5. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลมหาพรหมณ์ ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

6. หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.9496

7. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขร่วมกับประธานและกรรมการที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ เพื่อให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

1. ทำหนังสือจากมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา ถึง เทศบาลตำบลอรุญฉีก เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

2. นำหนังสือจากมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา พร้อมแบบสอบถาม ไปยัง เทศบาลตำบลอรุญฉีก อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

3. ได้รับแบบสอบถามคืนและตรวจสอบความถูกต้องจำนวน 100 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

4. นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามไปวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้ได้คำตอบตรงตามจุดมุ่งหมายของการวิจัย ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป โดยกำหนดวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติไว้ดังนี้

1. การวิเคราะห์คำนวณสถิติภาพบรรยายของข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้ค่าสถิติร้อยละ

2. การวิเคราะห์ลักษณะปัญหาและความต้องการด้านสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลอรัญญิก อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ใช้การตรวจให้คะแนนและหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของแต่ละรายการและแปลผลเป็น 5 ระดับ

2.1 การตรวจให้คะแนน กำหนดค่าคะแนนดังนี้

ระดับความต้องการด้านสวัสดิการสังคม 5 กำหนดค่าคะแนนเท่ากับ 5
 ระดับความต้องการด้านสวัสดิการสังคม 4 กำหนดค่าคะแนนเท่ากับ 4
 ระดับความต้องการด้านสวัสดิการสังคม 3 กำหนดค่าคะแนนเท่ากับ 3
 ระดับความต้องการด้านสวัสดิการสังคม 2 กำหนดค่าคะแนนเท่ากับ 2
 ระดับความต้องการด้านสวัสดิการสังคม 1 กำหนดค่าคะแนนเท่ากับ 1

2.2 การแปลผลค่าเฉลี่ย กำหนดความหมายของค่าเฉลี่ยดังนี้

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 4.50 – 5.00 หมายถึง ผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลอรัญญิก มีความต้องการด้านสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุมากที่สุดหรือตั้งแต่ร้อยละ 80

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 3.50 – 4.49 หมายถึง ผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลอรัญญิกและมีความต้องการด้านสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุมากหรือตั้งแต่ร้อยละ 70 – 79

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2.50 – 3.49 หมายถึง ผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลอรัญญิก มีความต้องการด้านสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุปานกลางหรือตั้งแต่ร้อยละ 60 – 69

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.50 – 2.49 หมายถึง ผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลอรัญญิก มีความต้องการด้านสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุน้อยหรือตั้งแต่ร้อยละ 50 – 59

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.49 หมายถึง ผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลอรัญญิก มีความต้องการด้านสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุน้อยที่สุดหรือน้อยกว่าร้อยละ 50

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ใช้หลักการแปล ความหมายของ ชูศรี วงศ์รัตน์ (2543 : 85) ที่กล่าวว่า การแปลความหมายส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานต้องแปลควบคู่กับค่าเฉลี่ย ถ้าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมีค่าต่ำหรือเข้าใกล้ 0 หมายความว่า คะแนน หรือข้อมูลนั้นมีการกระจายจากค่าเฉลี่ยน้อย หรือมีคะแนนที่แตกต่างกันน้อยถ้าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมีค่าสูง หมายความว่า คะแนนหรือข้อมูลนั้นมีการกระจายจากค่าเฉลี่ยมาก หรือมีคะแนนที่

แตกต่างกันมาก และถ้าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมีค่าเท่ากับ 0 หมายความว่า คะแนนทุกตัวมีค่าเท่ากัน ไม่มีการกระจายของข้อมูล

การนำเสนอผลการวิจัย

นำเสนอผลการวิจัยด้วยข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัยในรูปของตารางและการพรรณนาประกอบตาราง โดยแบ่งการนำเสนอเป็น 5 ตอน ของผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ระดับความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ตอนที่ 4 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 5 ยุทธศาสตร์การจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ